

ה ק ד מ ה

פרסום זה מציג תוצאות מחקר על אפיון ודירוג של הרשויות המקומיות בישראל לפי הרמה החברתית-כלכלית של אוכלוסיית התושבים הגרים ברשויות. שתי קבוצות של יחידות גאוגרפיות נידונות בפרסום: עיריות ומועצות מקומיות, ומועצות אזוריות. המחקר מציג לכל קבוצה מדד, המסכם מכלול של נתונים חברתיים-כלכליים, וסיווג של היחידות ל-10 אשכולות הומוגניים בערכי המדד.

המחקר מתחלק לשלושה חלקים: החלק הראשון עוסק בבניית מדד חברתי-כלכלי עבור כל העיריות והמועצות המקומיות. מדד זה מדרג את הרשויות במגזר היהודי ובמגזר הערבי-דרוזי במשותף. החלק השני עוסק בבניית מדד למועצות אזוריות ובקישורו לדירוג העיריות והמועצות המקומיות. לבסוף, מוצגים מדדים להשתנות הרמה החברתית-כלכלית של אוכלוסיית היישובים בתוך המועצות האזוריות. המחקר מבוסס על נתוני 2003 אשר התקבלו ממגוון מקורות: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, המוסד לביטוח לאומי, משרד העבודה והרווחה ומשרד הדתות. מאמץ רב הושקע באיסוף הנתונים, בדיקתם והבאתם למכנה משותף.

הלשכה מקווה שאפיון היחידות הגאוגרפיות המובא בפרסום זה יהיה לעזר למשתמשים רבים למטרות תכנון, ניהול ומחקר. המדד החברתי-כלכלי הוא כלי יעיל להשוואה בין רמות האוכלוסייה ביחידות גאוגרפיות שונות, והוא עשוי לסייע בזיהוי אזורי מצוקה מחד, ואזורי רווחה, מאידך. בפרט, האשכול אליו שייכת הרשות מבטא את המקום שלה ביחס לשאר הרשויות באותה שנה.

המחקר נערך בשיתוף פעולה בין עובדי תחום ניתוח סטטיסטי בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה לבין עובדי מחלקת המחקר המוניציפלי במשרד הפנים. המחקר הוזמן על ידי משרד הפנים, ונועד לשמש כאחד האינדיקטורים לצורכי חלוקת המענקים לרשויות המקומיות וליישומים אחרים במשרד. המוסד לביטוח לאומי שסיפק את נתוני ההכנסה והקצבאות, היה שותף מלא בעבודה. ועדת היגוי ליוותה את העבודה, בחנה את שיטות העבודה שהוצגו בפניה וסייעה בעצות. ברצוננו להודות באופן מיוחד למר יששכר דור, ממחלקת המחקר המוניציפלי במשרד הפנים, למר ז'ק בנדלק ולגב' מרים שמלצר, מאגף המחקר במוסד לביטוח לאומי, על שיתוף הפעולה והסיוע לאורך כל המחקר.

לואיזה בורק
מנהלת אגף מתודולוגיה סטטיסטית

ירושלים, תשס"ו - 2006